

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Halter av polycykliska aromatiska kolväten (PAH) i Västra Götaland

Rapportnr: 2010:39

ISSN: 1403-168X

Redaktör: Karin Persson och Erika Rehngren, IVL Svenska miljöinstitutet

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Miljöskydds enheten

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland under Publikationer/Rapporter.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Mätningarnas utförande	3
2.1	Mätmetod	3
2.2	Mätplatser	4
3	Halter av PAH	4
3.1	Halten av benso(a)pyren jämfört med miljö kvalitetsnorm och miljömål	6
3.2	Halten av benso(a)pyren i länet jämfört med andra tätorter	7
4	Referenser.....	10
Bilaga 1	Miljö kvalitetsnorm och miljömål för benso(a)pyren	
Bilaga 2	Månadsmedelvärden av PAH	

Sammanfattning

På uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län har IVL Svenska Miljöinstitutet utfört analyser av halter i luft med avseende på polycykliska aromatiska kolväten (PAH) i 4 kommuner i länet. Analyserna utfördes på PM₁₀ – filter från Mariestad, Trollhättan, Borås och Färgelanda.

De högsta halterna av PAH uppmättes i Färgelanda (1.8 ng/m³) för perioden december 2002 – maj 2003 och de lägsta i Trollhättan under 2008 i såväl gaturum som urban bakgrund (0.5 ng/m³).

För miljö kvalitetsnormen för PAH används benso(a)pyren som indikator (SFS 2001:527). Den enda mätserie som fullt ut uppfyllde de mätkrav som föreligger enligt mätföreskrifterna till MKN (NFS 2007:7) finns för Borås under 2008, och där uppvisades en halt av B(a)P på 0.06 ng/m³. Det högsta uppmätta periodmedelvärdet uppmättes i Färgelanda 2002/03, 0.18 ng/m³.

De i den här studien uppmätta halterna låg, under samtliga mätperioder och i de olika miljöerna, klart under MKN och det nationella delmålet, men i nivå med generationsmålet.

1 Inledning

På uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län har IVL Svenska Miljöinstitutet utfört analyser av halter i luft med avseende på polycykliska aromatiska kolväten (PAH) i 4 kommuner i länet.

Syftet var att studera vilka haltnivåer av PAH som förekommer i länet samt att jämföra hur halten av benso(a)pyren ligger till i förhållande till miljö kvalitetsnorm (MKN) och miljömål, se Bilaga 1. Ett annat syfte har varit att jämföra halten av PAH i olika miljöer; landsbygd, urban bakgrund och gaturum.

2 Mätningarnas utförande

Analyserna av PAH har utförts på PM₁₀-filter från några kommuner som mätt PM₁₀ i Luft i Västs regi under perioden december 2002 och december 2008. Totalt analyserades PM₁₀ från 7 platser i de 4 kommunerna för att täcka in halter i såväl urban bakgrund som i gaturum och i landsbygdsluft.

2.1 Mätmetod

Enligt miljö kvalitetsnormen (SFS 2001:527) ska halten av benso(a)pyren analyseras på PM₁₀ – fraktionen. För mätningarna av PM₁₀ i Luft i Väst används IVLs filtermetod på dygnsbas, som stämmer väl överens med EUs referensmetod. Denna metod möjliggör att i efterhand karaktärisera partikelproven kemiskt med avseende på bland annat PAH.

PAH har analyserats som månadsmedelvärden genom samlingsprov av filter som provtagits dygnsvis. Proverna upparbetas med hjälp av soxhletextrahering med aceton. Efter tillsättning av en internstandard späds provextrakten med vatten och extraheras två gånger med pentan/eter. De båda organfaserna slås samman och indunstas till 1 ml med kvävgas. Extraketet fraktioneras därefter på en kiselkolonn och den PAH-innehållande fraktionen samlas upp. Analys görs med vätskekromatografi försedd med fluorescensdetektor (HPLC-FL). IVL är ackrediterade av SWEDAC för analys av PAH.

2.2 Mätplatser

Analyser med avseende på PAH utfördes på PM₁₀ – filter från Mariestad, Trollhättan, Borås och Färgelanda. Mätomfattning tillika tidpunkt för de olika kommunerna varierade enligt Tabell 1.

Tabell 1 Mätplats och tidpunkt för mätningarna av PM₁₀, som använts för analys av PAH

Kommun	Mätplats	Tidsperiod
Borås	urban bakgrund	nov 2006 – april 2007 jan-dec 2008
Färgelanda		dec 2002 – maj 2003
Mariestad	urban bakgrund	nov 2005 – april 2006
Mariestad	gaturum	nov 2005 – april 2006
Mariestad	landsbygd	nov 2005 – april 2006
Trollhättan	urban bakgrund	jan-juni, aug, okt och dec 2008
Trollhättan	gaturum	jan-juni, aug, okt och dec 2008

3 Halter av PAH

Samtliga månadsmedelvärden av de olika PAH:erna återfinns i Bilaga 2. PAH är sotrelaterade föreningar som förekommer i luften både i gasfas och bundna till partiklar. De tyngre PAH-komponenterna, såsom benso(a)pyren (B(a)P) förekommer nästan uteslutande i partikelfas. PAH bildas vid förbränning av fossila bränslen och i tätorter är trafiken en stor källa, men även småskalig biobränsleeldning kan vara en viktig källa.

I analysen av PAH ingår 12 olika PAH:er. I Tabell 2 presenteras periodmedelvärdena för de enskilda PAH:erna samt summa PAH för respektive plats.

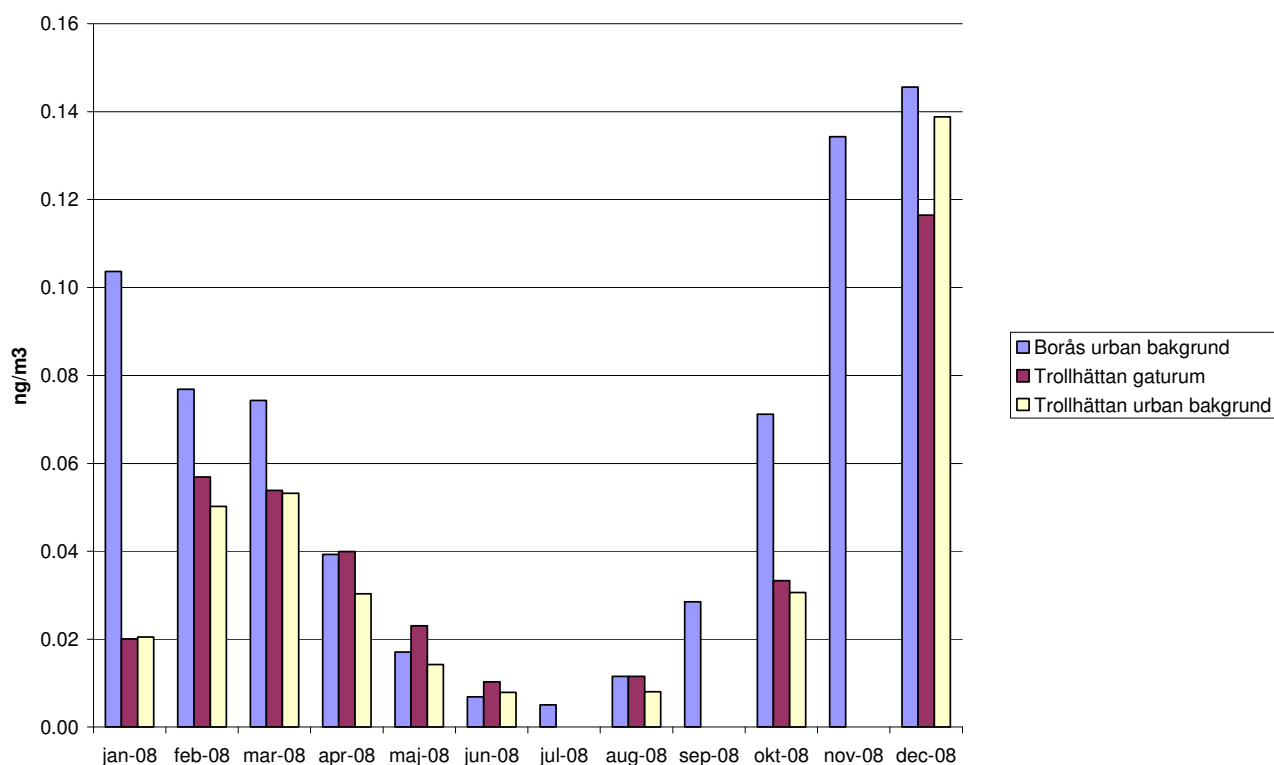
Tabell 2 Periodmedelvärden av PAH (ng/m³) i Borås, Färgelanda, Mariestad och Trollhättan

	Borås ub	Borås ub	Färgelanda ub	Mariestad landsbygd	Mariestad ub	Mariestad gata	Trollhättan ub	Trollhättan gata
	<i>nov 06- apr 07</i>	<i>2008</i>	<i>dec 02- maj 03</i>	<i>nov 06- apr 07</i>	<i>nov 06- apr 07</i>	<i>nov 06- apr 07</i>	<i>jan-jun, aug, okt, dec 08</i>	<i>jan-jun, aug, okt, dec 08</i>
Phenantrene	0.036	0.030	0.049	0.040	0.041	0.055	0.021	0.025
Anthracene	0.003	0.0020	0.005	0.002	0.003	0.004	0.002	0.002
Fluoranthene	0.050	0.049	0.082	0.071	0.069	0.078	0.033	0.035
Pyrene	0.044	0.044	0.075	0.060	0.059	0.068	0.030	0.033
Benso(a)anthracene	0.032	0.025	0.046	0.035	0.039	0.045	0.016	0.019
Chrysene	0.042	0.038	0.066	0.046	0.052	0.060	0.030	0.033
Benso(b)fluoranthene	0.12	0.094	0.25	0.12	0.17	0.18	0.077	0.082
Benso(k)fluoranthene	0.050	0.042	0.11	0.048	0.074	0.075	0.033	0.035
Benso(a)pyrene	0.061	0.060	0.18	0.052	0.086	0.074	0.039	0.041
Dibenso(a,h)anthracene	0.016	0.014	0.042	0.017	0.028	0.025	0.013	0.012
Benso(g,h,i)perylene	0.16	0.15	0.47	0.14	0.27	0.27	0.12	0.12
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.14	0.13	0.39	0.14	0.24	0.22	0.10	0.099
Summa PAH	0.76	0.67	1.8	0.78	1.1	1.1	0.52	0.54

De högsta halterna av PAH uppmättes i Färgelanda för perioden december 2002 – maj 2003 och de lägsta i Trollhättan under 2008 i såväl gaturum som urban bakgrund.

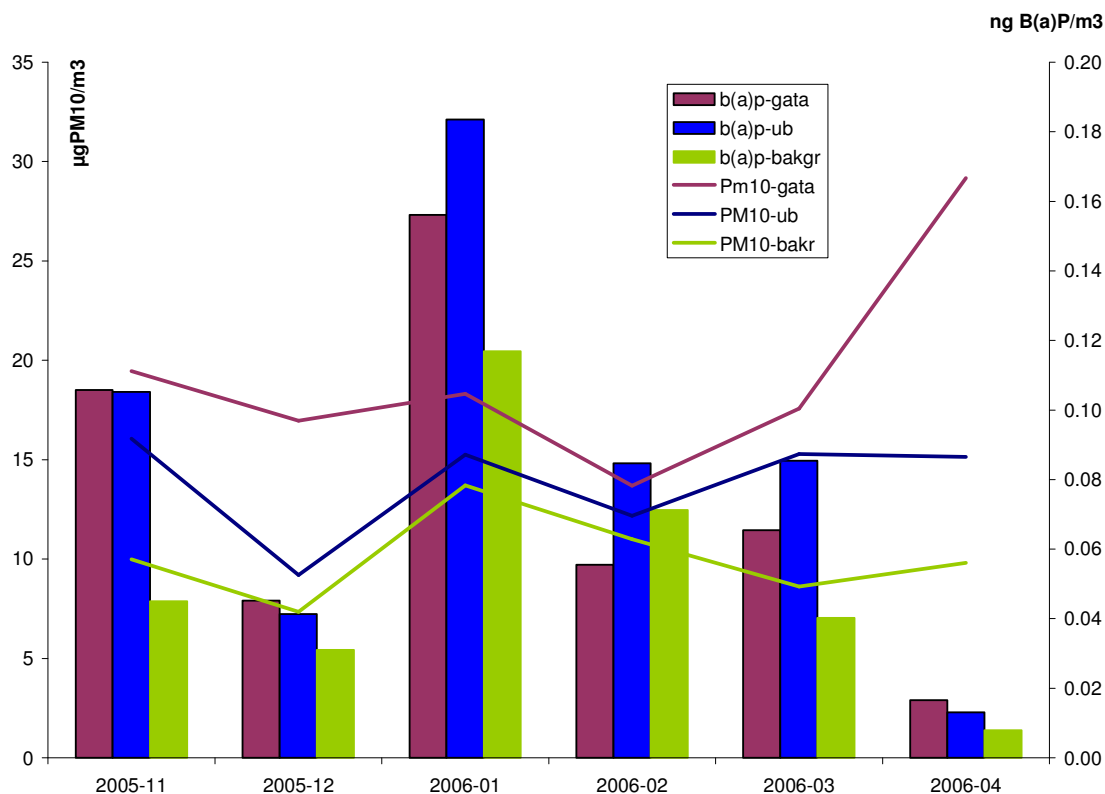
Säsongvariationen för PAH är stor, vilket delvis kommer sig av att PAH främst är kopplat till förbränningspartiklar och därmed vanligen är högst under vintermånaderna, se Figur 1, för benso(a)pyren i Trollhättan och Borås under 2008.

Säsongvariationen för PM_{10} och B(a)P är olika, se för Mariestad under perioden november 2005 – april 2006 i Figur 2. Halterna av B(a)P var relativt låga i april, då halterna av PM_{10} var som högst till följd av resuspension (uppvirvling av damm), och höga i januari då det var kallare och en ökad förbränning förekom bland annat till följd av uppvärmning.

Figur 1 Månadsvisa halter av benso(a)pyren i Trollhättan och Borås under år 2008.

Mariestad

Figur 2 Månadsvisa halter av benso(a)pyren (staplar) och PM₁₀ (linjär) i luft i Mariestads gaturum, urban bakgrund och på landsbygd november 2005 – april 2006.

Från ovanstående figurer kan man även notera att de högsta halterna av B(a)P inte nödvändigtvis förekommer i gaturum, som för PM₁₀, utan snarare i urban bakgrund. I Trollhättan var halterna generellt något högre i gaturum, men skillnaderna mot urban bakgrund var små. I Mariestad var det generellt halterna i urban bakgrund som var högst.

PaH är tillräckligt stabila för att kunna transporteras långa sträckor med luftmassorna. Halten av B(a)P i bakgrundsluft (på landsbygd) antas främst härröra från långdistanstransport. I Mariestad, under vintern 2005/06, motsvarade halten på landsbygd mellan 40-80% av halten i urban bakgrund.

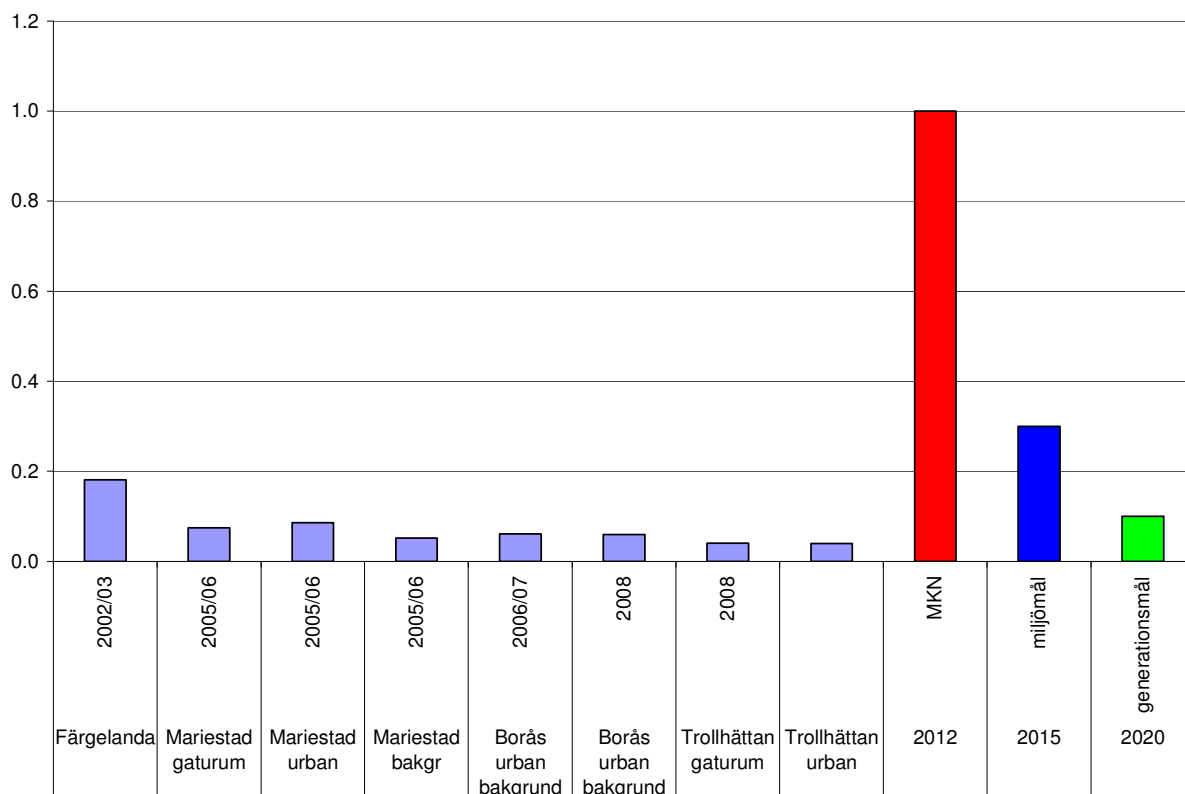
3.1 Halten av benso(a)pyren jämfört med miljö kvalitetsnorm och miljömål

För miljö kvalitetsnormen för PAH används benso(a)pyren som indikator (SFS 2001:527). Benso(a)pyren är cancerogen, och förekommer nästan uteslutande på partiklar mindre än 10 µg/m³ (PM₁₀). Andra PAH: er förekommer såväl i gasfas som partikelbundet. MKN för B(a)P är 1 ng/m³. Det finns även ett generationsmål på 0.1 ng/m³ samt ett delmål på 0.3 ng/m³, se Bilaga 1.

De i den här studien uppmätta halterna låg, under samtliga mätperioder och miljöer, klart under MKN och det nationella delmålet, men i nivå med generationsmålet, se Figur 3. Den enda mätserie som fullt ut uppfyllde de mätkrav som föreligger enligt mätföreskrifterna till MKN

(NFS 2007:7), finns för Borås under 2008, och där uppvisades en halt av B(a)P på 0.06 ng/m³. Det högsta uppmätta periodmedelvärdet uppmättes i Färgelanda 2002/03, 0.18 ng/m³.

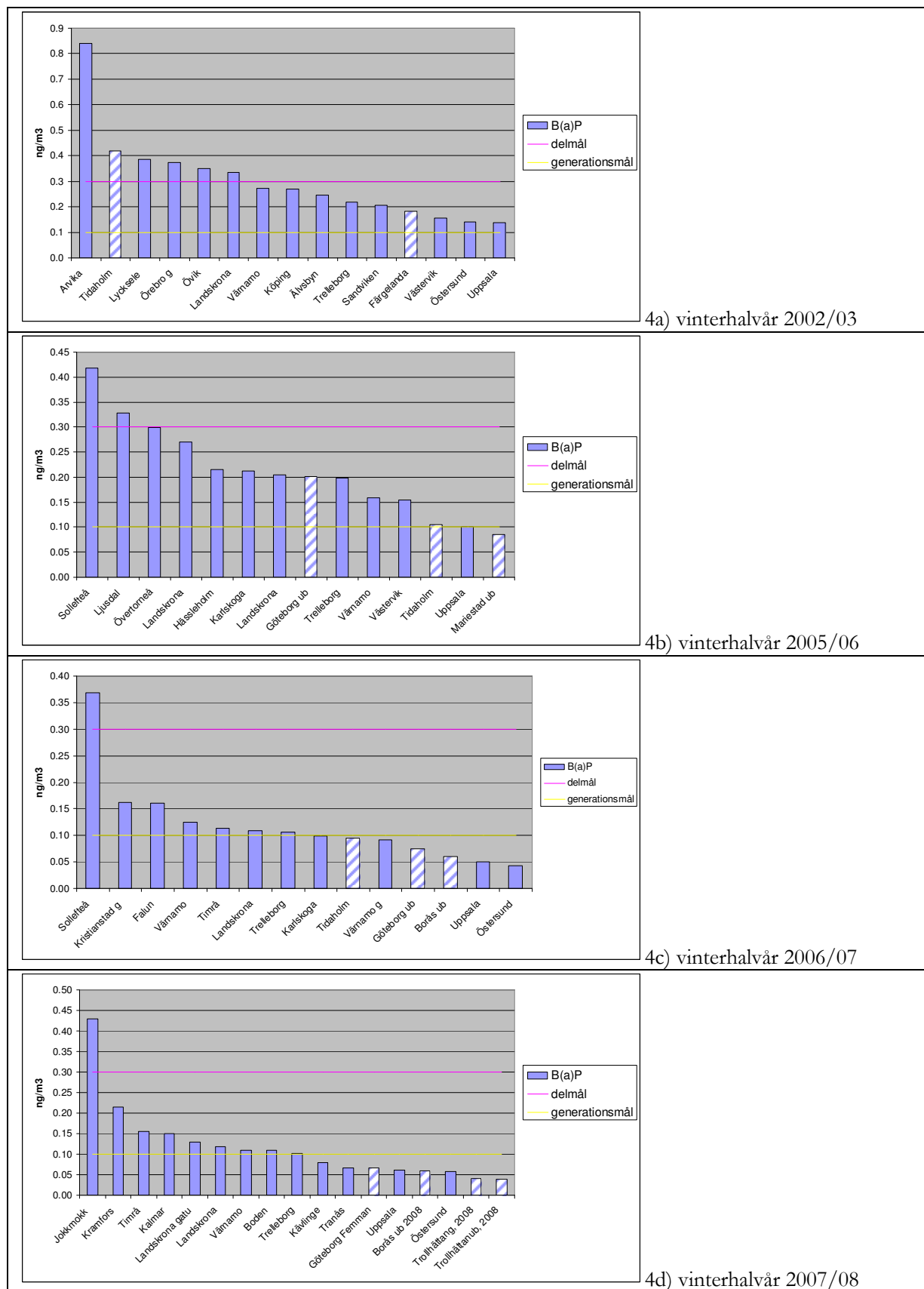
Figur 3 Vinterhalvårs- och årsmedelvärden av benso(a)pyren i länets kommuner jämfört med miljö kvalitetsnormen, miljö- och generationsmål.

3.2 Halten av benso(a)pyren i länet jämfört med andra tätorter

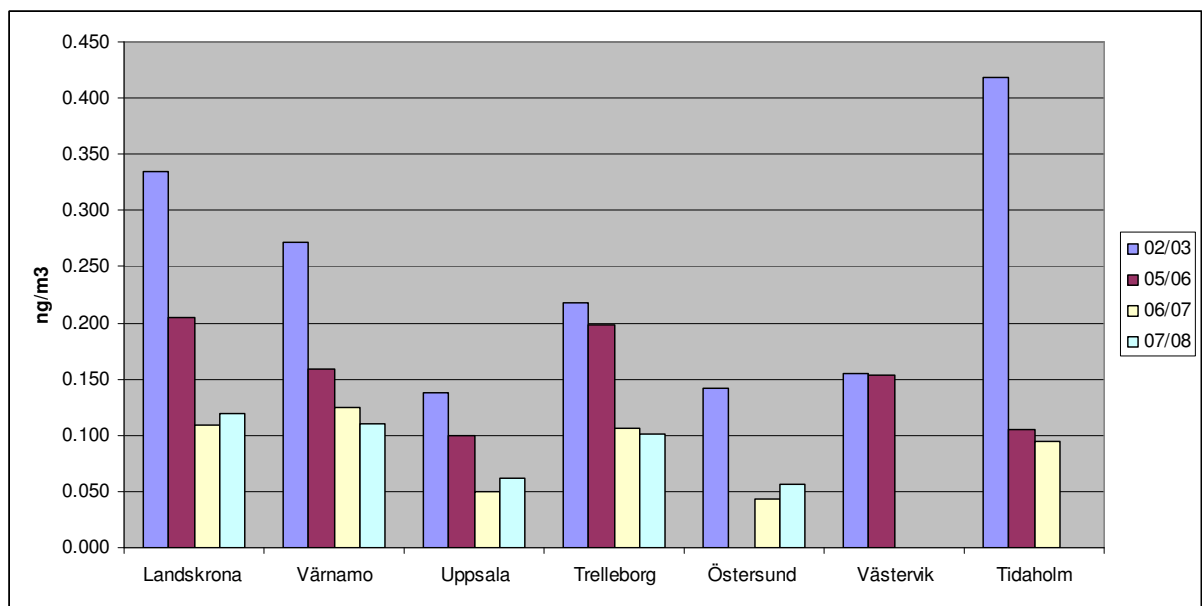
Sedan 2004 har IVL, på uppdrag av Naturvårdsverket, utfört analyser på PM₁₀ – filter från kommuners mätningar inom Urbanmättnätet (Persson, K., 2009) som en del i den nationella miljöövervakningen, ”PAH i tätorter” (Potter m.fl., 2006). I projektet ”PAH i tätorter” har också en av Västra Götalands läns kommuner; Tidaholm, ingått under ett antal år.

I Figur 4 a-d presenteras de analyserade halterna av B(a)P för Västra Götalands kommuner tillsammans med övriga kommuners uppmätta halter under respektive vinterhalvår. Halterna av B(a)P i Västra Götalands läns kommuner, undantaget Tidaholm under vinterhalvår 2002/03 och Göteborg 2005/06, låg i nivå med de kommuner som uppvisade lägsta halter i landet.

I Figur 5 illustreras, med hjälp av de kommuner som deltagit i PAH i tätorter under ett antal år, variationen i halter mellan olika år, vilken bland annat till följd av meteorologin kan vara ganska stor.

Figur 4 a-d Vinterhalvårsmedelvärden av benso(a)pyren i ett urval av landets kommuner (fyllda staplar) jämfört med kommuner i Västra Götalands län (randiga staplar). Observera att haltskalan varierar i figurerna för de olika vinterhalvåren.

Figur 5 Halterna av benso(a)pyren i de kommuner som deltagit under vinterhalvåren 2002/03, 2005/06, 2006/07 och 2007/08.

4 Referenser

NFS 2007:7 Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av miljökvalitetsnormer för utomhusluft.

Persson K. m.fl. (2009): Luftkvaliteten i Sverige 2008 och vintern 2008/09. Resultat från mätningar inom URBAN-projektet. IVL Rapport B1868.

Potter, A., Junedahl, E., Persson, K., Brorström-Lundén, E. (2006) Mätningar av flyktiga organiska ämnen (VOC) och polycykliska aromatiska kolväten (PAH) i tätorter. För Naturvårdsverket.

SFS 2001:527 Förordning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft.

Miljökvalitetsnorm och miljömål för benso(a)pyren

BILAGA 1

Tabell 1:1 MKN för benso(a)pyren som inte får överskridas efter den 31 december 2012.

	Målvärde (för totalinnehållet i PM₁₀ -fraktionen som medelvärde under ett år)
PAH (med Benso(a)pyren som indikator)	1 ng/m ³

Tabell 1:2 Svenskt del- och generationsmål för benso(a)pyren

Ämnesgrupp (avser skydd av människors hälsa om ej annat anges)	Svenskt miljömål (år då mål skall nås) (för totalinnehållet i PM₁₀ -fraktionen som medelvärde under ett år)	
	Delmål	Generationsmål
Polycykliska aromatiska kolväten (PAH) Benso(a)pyren	0,3 ng/m ³ (2015)	0, 1 ng/m ³ (2020)

Månadsmedelvärden av PAH:er

BILAGA 2

Start	2005-11-18	2005-12-02	2006-01-01	2006-02-01	2006-03-01	2006-04-01
Stopp	2005-11-30	2005-12-31	2006-01-31	2006-02-28	2006-03-31	2006-04-30
Station	Mariestad urban bakgr	Mariestad urban bakgr	Mariestad urban bakgr	Mariestad urban bakgr	Mariestad urban bakgr	Mariestad urban bakgr
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.026	0.018	0.061	0.069	0.061	0.012
Anthracene	0.0026	0.0015	0.0037	0.0033	0.0037	0.0009
Fluoranthene	0.044	0.028	0.13	0.12	0.085	0.016
Pyrene	0.041	0.025	0.11	0.092	0.071	0.014
Benso(a)anthracene	0.031	0.024	0.073	0.050	0.035	0.021
Chrysene	0.041	0.025	0.110	0.078	0.050	0.011
Benso(b)fluoranthene	0.18	0.093	0.34	0.22	0.18	0.039
Benso(k)fluoranthene	0.078	0.038	0.15	0.086	0.078	0.015
Benso(a)pyrene	0.11	0.041	0.18	0.085	0.085	0.013
Dibenso(a,h)anthracene	0.035	0.016	0.054	0.030	0.029	0.007
Benso(g,h,i)perylene	0.34	0.15	0.47	0.27	0.34	0.063
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.31	0.13	0.44	0.24	0.27	0.049
Summa PAH	1.2	0.59	2.1	1.3	1.3	0.26

Start	2005-11-18	2005-12-01	2006-01-01	2006-02-01	2006-03-01	2006-04-02
Stopp	2005-11-30	2005-12-31	2006-01-31	2006-02-28	2006-03-31	2006-04-30
Station	Mariestad bakgr	Mariestad bakgr	Mariestad bakgr	Mariestad bakgr	Mariestad bakgr	Mariestad bakgr
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.021	0.023	0.106	0.040	0.042	0.010
Anthracene	0.0015	0.0013	0.0044	0.0017	0.0017	0.0005
Fluoranthene	0.039	0.038	0.183	0.087	0.064	0.013
Pyrene	0.036	0.034	0.15	0.073	0.054	0.011
Benso(a)anthracene	0.028	0.024	0.070	0.041	0.029	0.020
Chrysene	0.030	0.025	0.11	0.065	0.035	0.008
Benso(b)fluoranthene	0.095	0.067	0.27	0.17	0.099	0.021
Benso(k)fluoranthene	0.039	0.026	0.11	0.066	0.038	0.007
Benso(a)pyrene	0.045	0.031	0.12	0.071	0.040	0.008
Dibenso(a,h)anthracene	0.017	0.010	0.036	0.023	0.013	0.003
Benso(g,h,i)perylene	0.13	0.093	0.29	0.19	0.12	0.030
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.14	0.089	0.31	0.19	0.12	0.027
Summa PAH	0.62	0.46	1.8	1.0	0.66	0.16

Start	2005-11-18	2005-12-01	2006-01-01	2006-02-01	2006-03-01	2006-04-02
Stopp	2005-11-30	2005-12-31	2006-01-30	2006-02-28	2006-03-31	2006-04-30
Station	Mariestad gaturum	Mariestad gaturum	Mariestad gaturum	Mariestad gaturum	Mariestad gaturum	Mariestad gaturum
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.045	0.036	0.121	0.063	0.045	0.021
Anthracene	0.0051	0.0038	0.0067	0.0038	0.0036	0.0021
Fluoranthene	0.061	0.043	0.185	0.087	0.068	0.023
Pyrene	0.059	0.040	0.156	0.072	0.059	0.023
Benso(a)anthracene	0.039	0.029	0.085	0.040	0.044	0.031
Chrysene	0.065	0.038	0.128	0.057	0.054	0.017
Benso(b)fluoranthene	0.23	0.13	0.35	0.17	0.17	0.045
Benso(k)fluoranthene	0.10	0.050	0.15	0.063	0.070	0.017
Benso(a)pyrene	0.11	0.05	0.156	0.055	0.065	0.017
Dibenso(a,h)anthracene	0.039	0.017	0.048	0.020	0.023	0.007
Benso(g,h,i)perylene	0.41	0.18	0.45	0.20	0.27	0.084
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.32	0.14	0.40	0.17	0.22	0.056
Summa PAH	1.5	0.74	2.2	1.0	1.1	0.34

Start	2008-01-19	2008-02-01	2008-03-01	2008-04-01	2008-05-01	2008-06-01
Stopp	2008-01-31	2008-02-29	2008-03-31	2008-04-30	2008-05-31	2008-06-29
Station	Trollhättan urban bakgr	Trollhättan urban bakgr	Trollhättan urban bakgr	Trollhättan urban bakgr	Trollhättan urban bakgr	Trollhättan urban bakgr
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.010	0.009	0.028	0.018	0.025	0.014
Anthracene	0.0010	0.0007	0.0020	0.0013	0.0012	0.0011
Fluoranthene	0.015	0.022	0.048	0.031	0.026	0.016
Pyrene	0.013	0.021	0.043	0.029	0.023	0.014
Benso(a)anthracene	0.008	0.019	0.019	0.011	0.009	0.004
Chrysene	0.012	0.033	0.035	0.025	0.021	0.009
Benso(b)fluoranthene	0.048	0.10	0.11	0.065	0.033	0.017
Benso(k)fluoranthene	0.021	0.042	0.045	0.027	0.014	0.006
Benso(a)pyrene	0.020	0.050	0.053	0.030	0.014	0.008
Dibenso(a,h)anthracene	0.009	0.016	0.016	0.011	0.006	0.003
Benso(g,h,i)perylene	0.095	0.15	0.17	0.12	0.062	0.032
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.078	0.13	0.14	0.087	0.044	0.015
Summa PAH	0.33	0.60	0.71	0.46	0.28	0.14
Start	2008-08-04	2008-10-01	2008-12-01			
Stopp	2008-08-31	2008-10-29	2008-12-18			
Station	Trollhättan urban bakgr	Trollhättan urban bakgr	Trollhättan urban bakgr			
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³			
Phenantrene	0.014	0.011	0.060			
Anthracene	0.0010	0.0013	0.0043			
Fluoranthene	0.014	0.016	0.11			
Pyrene	0.011	0.016	0.10			
Benso(a)anthracene	0.005	0.010	0.057			
Chrysene	0.010	0.021	0.11			
Benso(b)fluoranthene	0.021	0.060	0.24			
Benso(k)fluoranthene	0.008	0.026	0.11			
Benso(a)pyrene	0.008	0.031	0.139			
Dibenso(a,h)anthracene	0.003	0.010	0.040			
Benso(g,h,i)perylene	0.036	0.103	0.35			
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.021	0.072	0.31			
Summa PAH	0.15	0.38	1.6			

Start	2008-01-19	2008-02-01	2008-03-01	2008-04-01	2008-05-01	2008-06-01
Stopp	2008-01-31	2008-02-29	2008-03-31	2008-04-30	2008-05-31	2008-06-29
Station	Trollhättan gaturum	Trollhättan gaturum	Trollhättan gaturum	Trollhättan gaturum	Trollhättan gaturum	Trollhättan gaturum
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.015	0.024	0.006	0.031	0.032	0.022
Anthracene	0.0015	0.0023	0.0006	0.0026	0.0025	0.0015
Fluoranthene	0.017	0.041	0.017	0.047	0.034	0.018
Pyrene	0.016	0.037	0.017	0.044	0.032	0.015
Benso(a)anthracene	0.010	0.026	0.019	0.019	0.011	0.006
Chrysene	0.017	0.047	0.036	0.039	0.022	0.011
Benso(b)fluoranthene	0.056	0.13	0.11	0.085	0.048	0.023
Benso(k)fluoranthene	0.024	0.055	0.047	0.036	0.019	0.008
Benso(a)pyrene	0.020	0.057	0.054	0.040	0.023	0.010
Dibenso(a,h)anthracene	0.009	0.017	0.015	0.011	0.007	0.003
Benso(g,h,i)perylene	0.089	0.17	0.16	0.137	0.089	0.039
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.075	0.14	0.13	0.099	0.054	0.023
Summa PAH	0.35	0.75	0.62	0.59	0.37	0.18
Start	2008-08-04	2008-10-01	2008-12-01			
Stopp	2008-08-31	2008-10-29	2008-12-18			
Station	Trollhättan gaturum	Trollhättan gaturum	Trollhättan gaturum			
Luftvolym (m ³)	373	399	239			
Lab ID	TO0808	TO0810	TO0812			
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³			
Phenantrene	0.021	0.021	0.056			
Anthracene	0.0019	0.0027	0.0055			
Fluoranthene	0.017	0.026	0.10			
Pyrene	0.015	0.026	0.094			
Benso(a)anthracene	0.007	0.015	0.055			
Chrysene	0.012	0.027	0.091			
Benso(b)fluoranthene	0.027	0.070	0.19			
Benso(k)fluoranthene	0.010	0.030	0.082			
Benso(a)pyrene	0.012	0.033	0.116			
Dibenso(a,h)anthracene	0.004	0.010	0.032			
Benso(g,h,i)perylene	0.045	0.108	0.28			
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.029	0.083	0.26			
Summa PAH	0.20	0.45	1.4			

Start	2006-11-01	2006-12-01	2007-01-01	2007-02-01	2007-03-01	2007-04-01
Stopp	2006-11-30	2006-12-31	2007-01-31	2007-02-28	2007-03-31	2007-04-30
Station	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.017	0.024	0.020	0.096	0.029	0.030
Anthracene	0.0022	0.0030	0.0026	0.0052	0.0023	0.0025
Fluoranthene	0.023	0.024	0.022	0.15	0.047	0.031
Pyrene	0.024	0.024	0.023	0.13	0.041	0.028
Benso(a)anthracene	0.027	0.035	0.021	0.063	0.025	0.018
Chrysene	0.033	0.038	0.025	0.098	0.038	0.022
Benso(b)fluoranthene	0.10	0.11	0.076	0.22	0.11	0.071
Benso(k)fluoranthene	0.045	0.049	0.033	0.095	0.045	0.030
Benso(a)pyrene	0.052	0.059	0.034	0.13	0.057	0.04
Dibenso(a,h)anthracene	0.015	0.014	0.010	0.034	0.016	0.010
Benso(g,h,i)perylene	0.16	0.17	0.11	0.27	0.17	0.11
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.13	0.14	0.093	0.27	0.14	0.089
Summa PAH	0.63	0.69	0.47	1.6	0.72	0.48
Start	2008-01-03	2008-02-01	2008-03-01	2008-04-01	2008-05-01	2008-06-01
Stopp	2008-01-31	2008-02-29	2008-03-31	2008-04-30	2008-05-31	2008-06-29
Station	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.052	0.053	0.060	0.025	0.018	0.015
Anthracene	0.0039	0.0042	0.0040	0.0017	0.0014	0.0008
Fluoranthene	0.10	0.086	0.097	0.038	0.019	0.011
Pyrene	0.090	0.072	0.082	0.035	0.017	0.0090
Benso(a)anthracene	0.049	0.036	0.031	0.015	0.007	0.0079
Chrysene	0.073	0.059	0.054	0.029	0.012	0.0064
Benso(b)fluoranthene	0.15	0.13	0.11	0.083	0.034	0.017
Benso(k)fluoranthene	0.069	0.056	0.050	0.036	0.014	0.0065
Benso(a)pyrene	0.104	0.077	0.074	0.039	0.017	0.007
Dibenso(a,h)anthracene	0.026	0.021	0.016	0.012	0.0052	0.0023
Benso(g,h,i)perylene	0.22	0.20	0.18	0.15	0.065	0.029
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.19	0.17	0.14	0.12	0.048	0.020
Summa PAH	1.1	0.96	0.90	0.58	0.26	0.13
Start	2008-07-01	2008-08-01	2008-09-01	2008-10-16	2008-11-01	2008-12-01
Stopp	2008-07-31	2008-08-31	2008-09-20	2008-10-31	2008-11-30	2008-12-30
Station	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr	Borås urban bakgr
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.011	0.006	0.015	0.020	0.034	0.050
Anthracene	0.0007	0.0005	0.0014	0.0027	0.0040	0.0033
Fluoranthene	0.009	0.008	0.029	0.028	0.058	0.098
Pyrene	0.0070	0.0067	0.023	0.028	0.060	0.095
Benso(a)anthracene	0.0087	0.0065	0.014	0.022	0.043	0.059
Chrysene	0.0049	0.0078	0.019	0.032	0.065	0.097
Benso(b)fluoranthene	0.013	0.022	0.047	0.089	0.17	0.26
Benso(k)fluoranthene	0.0049	0.009	0.021	0.042	0.079	0.12
Benso(a)pyrene	0.005	0.012	0.029	0.071	0.134	0.146
Dibenso(a,h)anthracene	0.0017	0.0035	0.0070	0.014	0.028	0.035
Benso(g,h,i)perylene	0.024	0.045	0.076	0.16	0.29	0.34
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.014	0.032	0.064	0.13	0.25	0.32
Summa PAH	0.11	0.16	0.35	0.64	1.2	1.6

Start	2002-12-11	2003-01-01	2003-02-01	2003-03-01	2003-04-01	2003-05-01
Stopp	2002-12-31	2003-01-31	2003-02-28	2003-03-30	2003-04-30	2003-05-30
Station	Färgelanda urban bakgr	Färgelanda urban bakgr	Färgelanda urban bakgr	Färgelanda urban bakgr	Färgelanda urban bakgr	Färgelanda urban bakgr
	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³	ng/m ³
Phenantrene	0.100	0.045	0.085	0.040	0.016	0.0079
Anthracene	0.0093	0.0081	0.0057	0.0027	0.0011	0.0005
Fluoranthene	0.15	0.078	0.16	0.069	0.031	0.0091
Pyrene	0.14	0.080	0.13	0.063	0.029	0.0074
Benso(a)anthracene	0.081	0.068	0.070	0.030	0.014	0.014
Chrysene	0.11	0.092	0.11	0.049	0.022	0.0056
Benso(b)fluoranthene	0.41	0.50	0.34	0.15	0.064	0.016
Benso(k)fluoranthene	0.19	0.23	0.15	0.065	0.027	0.0057
Benso(a)pyrene	0.28	0.44	0.24	0.08	0.032	0.0047
Dibenso(a,h)anthracene	0.069	0.085	0.061	0.024	0.010	0.0026
Benso(g,h,i)perylene	0.79	1.0	0.60	0.25	0.12	0.026
Indeno(1,2,3-cd)pyrene	0.67	0.82	0.53	0.21	0.10	0.021
Summa PAH	3.0	3.5	2.5	1.0	0.47	0.12

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN